

NEDELJA

NEDELJNI PREGLED VAŽNIJH DOGAĐAJA U SVETU NAFTE I GASA

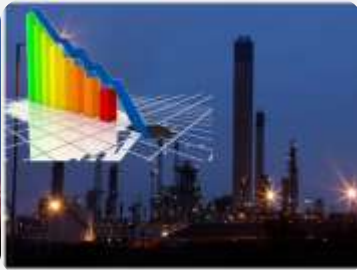
18. oktobar 2013

BYPASS-RUSSIA PROJEKTI

[OVDE](#)

[IST.EV. RAFINERIJE NA REDU](#)

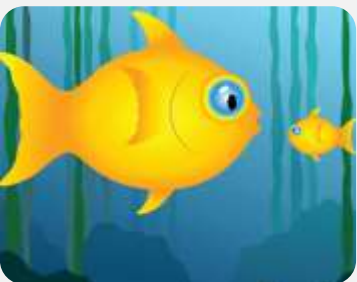
[2020: UGALJ ISPRED NAFTE](#)

[NOVI USTUPAK MERKELOVOJ](#)

[POSAO TRANSNEFT-ROSNEFT](#)

[ROSNJEFTU 100% POLJA](#)

[GASNI DOGOVOR PRE 2014?](#)

[EU ŠKRILJNI GAS: DUG PUT](#)

[ORBAN: ŠTITIĆU MOL](#)

BRISEL - Evropska komisija obelodanila je u ponedjeljak listu od 248 elektroenergetskih i gasnih projekata od zajedničkog interesa (PCI) pogodnih da konkurišu za EU finansijsku podršku iz budžeta od 5,85 milijardi evra, u sklopu EU strategije smanjenja zavisnosti od ruskog gasa i formiranja jedinstvenog energetskog tržišta, piše Reuters. Jedan od najistaknutijih projekata je Trans-jadranski gasovod (TAP). Među PCI je i gasovod između Poljske i Ukrajine, Trans-kaspijski gasovod između Azerbejdžana i Turkmenistana, gasovod Beli tok koji povezuje Gruziju sa Rumunijom i Ukrajinom, Baltički LNG terminal sa pratećom infrastrukturom, i dr, svi u funkciji i

da smanje zavisnost od uvoza ruskog gasa. Na listi je i gasovod od Bugarske do Austrije, via Rumunija i Mađarska, kao i podmorski gasovod od Kipra, preko Krita do Grčke. Među projektima koji mogu konkurisati za EU budžet je i nekoliko projekata transporta energije između zemalja zapadnog Balkana. Reuters primećuje da na listi nije projekat gasovoda Južni tok i navodi da je to ruski odgovor na EU strategiju diverzifikacije izvora snabdevanja gasom. Predstavljajući listu, evropski komesar za energiju Günther Oettinger rekao je da će procedura odobravanja projekata biti svedena na tri i po godine, naspram dosadašnje prakse koja je u proseku trajala deset godina. On je dodao da će samo jedno telo unutar pojedine države biti prihvaćeno kao zvanična veza za odobreni projekat. Lista će sada biti poslata Savetu EU i Evropskom parlamentu, koji u naredna dva meseca mogu da je prihvate, ili odbace, bez podnošenja amandmana. *Reuters, RFI, DPA*

**ЖИВОТ НИКАД
НЕ МОЖЕ ДА СТАНЕ**

Енергија живота

VARŠAVA – *Kommersant-Ukrainy* piše da od Poljske vlade zavisi hoće li iskoristiti činjenicu da je planirani naftovod Adamovo-Brodi, ekstenzija postojećeg naftovoda Odesa-Brodi, uvršćen na listu projekata od opšteg interesa za EU. List navodi da bi se time postiglo spajanje sa poljskim naftovodnim sistemom, pa bi pravac Odesa-Brodi mogao biti korišćen za transport kaspijske nafte do centralne i istočne Evrope. Ukrajinska naftovodna kompanija Ukrtransnafta smatra da bi se takvim povezivanjem mogao udvostručiti transport sirove nafte preko Ukrajine. Trenutno tuda ide nafta iz ruskih rafinerija do Odese – suprotno originalno planiranom pravcu naftovoda. Dnevnik potseća da je u septembru Varšava prebacila EU sredstva originalno namenjena za gradnju naftovoda Brodi-Plock na druge projekte. „Rusi ne potstiču izvoz sirove nafte, već naftnih derivata ... zbog čega bi Poljska mogla da se obezbedi za snabdevanje iz alternativnih izvora tim naftovodom za potrebe svojih rafinerija“, kaže za *Kommersant* konsultant firme Upeco Oleksandr Tsyrenko.

MOSKVA – Vlada Rusije očekuje da će visoke cene nafte, izazvane globalnim političkim rizicima, postepeno, usporenim ritmom, opadati da bi se na kraju stabilizovale na 100 dolara barel, prenosi agencija *Prime* reči pomoćnika ruskog ministra privrede Andreja Klepača (foto). On je dodao da je njegovo ministarstvo ranije imalo dve optimističnije prognoze, jednu da će prosečna cena biti 113\$, a drugu od 120\$, ali neće menjati bazični plan „jer sada gotovo da ne postoje ekonomski razlozi za visoke cene nafte“.

LONDON – Jedina škotska naftna rafinerija, Grangemouth, najnovija je žrtva krize koja pogađa ovaj sektor evropske naftne privrede, izazvane padom potrošnje i izvoza i rastućom konkurencijom derivata iz Azije, sa Bliskog istoka i nekada najvećeg kupca, a sada sve jačeg izvoznika goriva – SAD. Vlasnik rafinerije, holding Ineos Group saopštio je da će ovaj pogon,

kapaciteta prerade 210.000 barela na dan „do daljeg“ ostati zatvoren. Direktor austrijske konsultantske kuće JBC Energy David Wech najavljuje da će se sledeća runda zatvaranja evropskih rafinerija dogoditi u istočnoj Evropi, zbog prevelikih kapaciteta prerade. On navodi da se ove godine u Evropi nije dogodilo više zatvaranja u tom sektoru naftne privrede jer je 12012. bila dobra godina, sa stopama iskorišćenja prerađivačkih kapaciteta od blizu 80%. *Bloomberg, Reuters*

MOSKVA - Rosnjeft je zainteresovan za kupovinu udela beloruske države u tamošnjoj rafineriji nafte Mozir, za šta je ranije zanimanje iskazao i Gasprom njeft, prenosi agencija *Interfax*. Te dve kompanije već dele udeo od 42% u Moziru preko njihovog zajedničkog ulaganja Slavneft. Izvršni direktor Rosnjefta Igor Sečín kazao je u sredu da je njegova kompanija zainteresovana za taj udeo i da bi „zavisno od uslova prodaje razmotrila eventualnu ponudu“. Belorusija planira iduće godine da ponudi na prodaju tu, jednu od svoje dve velike rafinerije, u okviru ukupnog programa privatizacije državnih poslova ukupne vrednosti 4,5 milijardi dolara.

MINSK - Ukoliko Rusija od Nove godine ne ukine Belorusiji takse na izvoz naftnih prerađevina izrađenih od ruske nafte, preispitaćemo dalje učešće u Carinskom savezu, izjavio je ruskim novinarima u Minsku predsednik Belorusije Aleksandar Lukašenko. On je rekao da je ukidanje taksi od 1. januara 2014. godine obećao ruski predsednik Vladimir Putin. "U suprotnom, mi se nećemo vući sa Carinskim savezom ako od njega ne vidimo ekonomski efekat", rekao je Lukašenko, a prenose ruske agencije.

LONDON - Ugalj će do 2020. preteći naftu kao ključno gorivo globalne privrede, uprkos nastojanjima vlada da smanje emisiju CO₂, objavila je konsultantska firma Wood Mackenzie. Očekuje se da će do kraja decenije globalna potrošnja za ugljem porasti za 25 odsto, na 4.500 miliona tona (mt) ekvivalenta nafte, i premašiti potražnju za naftom koja bi u posmatranom periodu trebala dostići 4.400 mt, ističu u Woodmacu. William Durbin, predsednik sektora globalnih tržišta u Woodmacu, navodi da za razliku od alternativnih izvora energije, uglja ima u izobilju i pristupačan je. Kina je već sada vodeći potrošač a do kraja decenije na tog azijskog diva otpadaće dve trećine rasta globalne potrošnje uglja. Polovina kineskih kapaciteta za proizvodnju električne energije koji će biti izgrađeni između 2012. i 2020. biće termoelektrane na ugalj,

navode u Woodmacu. Obnovljivi izvori energije ne mogu pružiti dovoljno stalne energije. pa samim tim ugalj ostaje primarni izvor energije, tumači Durbin. **BIZlife**

BUKUREŠT - Rumunija bi uskoro mogla raspisati konkurs za državne koncesije za istraživanje nalazišta nafte i prirodnog gasa, objavio je **Reuters** pozivajući se na rumunsku Nacionalnu agenciju za mineralne sirovine. Tender bi se raspisao za 28 kopnenih i osam crnomorskih naftnih polja, ali ne navodi se rok koji bi ponuđačima bio dostupan za istraživanje. Poslednji takav tender Rumunija je sproveda 2010. kada je Vlada ponudila 30 koncesija od kojih je dodeljeno 20.

BRISEL - Posle nekoliko meseci lobiranja od strane Nemačke, ministri za zaštitu životne sredine iz 28 zemalja članica EU dogovorili su se u utorak da ponovo razmotre sporazum o dozvoljenoj emisiji CO2 iz automobila. Vlade EU i Evropski parlament su u junu dogovorili da cilj bude 95 grama ugljenmoksida po kilometru u 2020, što je ekvivalentno potrošnji goriva od 4 litra na 100 kilometara. Međutim, Nemačka je, radi zaštite svoje automobilske industrije koja pravi teža i manje štedljiva vozila, stvorila koaliciju zemalja koje podržavaju njen plan da se cilj prolongira do 2024. godine. Konsultantska agencija Kembridž ekonometriks je izračunala da bi, u slučaju da se uvede limit od 95 g/km, Evropa na gorivu uštedela 70 milijardi eura godišnje, a sama Nemačka 9 milijardi. **EurActiv**

MOSKVA – Transnjeft će uvećati kapacitet dela naftovoda ESPO (Istočni Sibir – Pacifički okean) od Skorovorodina do kineske granice kako bi omogućio Rosnjeftu uvećani izvoz nafte u tu zemlju, objavili su u ponedjeljak ruski mediji. Dva dana ranije, čelnici dveju kompanija, Nikolaj Tokarev i Igor Sečin (foto) potpisali su sporazum o principima ko-finansiranja tog projekta. Dogovoreno je da Transnjeft finansira proširenje postojećeg naftovoda a da Rosnjeft to otplati preko posebne dugoročne (uvećane) transportne tarife, prenose **Vedomosti**. Rosnjeft je u martu potpisao sa kineskim CNPC-om sporazum o snabdevanju tog državnog kolosa sa dodatnih 360 miliona tona sirove nafte u narednih 25 godina. To zahteva uvećanje transportnog kapaciteta naftovoda Skovorodino-Mohe sa sadašnjih 15, na 30 miliona tona godišnje od 2018. Vrednost ovog posla nije objavljena, a eksperti je procenjuju na 200 do 300 miliona dolara.

PARIZ - SAD će sledeće godine prestići Rusiju i postati najveći svetski proizvođač nafte

zahvaljujući eksploataciji uljnih škriljaca, saopštila je Međunarodna agencija za energiju (IEA). „Sa proizvodnjom od preko deset miliona barela na dan u poslednja dva kvartala, što je najviše u poslednjih nekoliko decenija, ova zemlja će postati najveći proizvođač izvan OPEC-a do drugog kvartala 2014. godine i prestići će Rusiju“, saopštila je IEA u mesečnom izveštaju. Samim tim SAD bi mogle prepoloviti uvoz nafte do kraja 2020. godine, sa nivoa od pre dve godine, dodaje se u istom izveštaju.

WSJ, Reuters

MOSKVA - Rosnjeft je preuzeo punu kontrolu nad istočno-sibirskim naftnim poljem Tass Jurjah, što *Reuters* povezuje sa planom udvostručenja izvoza sirove nafte u Kinu, sa postojećih 300.000 barela na dan. Agencija iz svojih izvora saznaje da je Rosnjeft navodno u tom okviru ponudio udeo u tom polju kineskom CNPC-u. Rosnjeft je u utorak saopštio da je počeo razgovore o obezbeđenju strategog investitora za Tass Jurjah, ne pominjući CNPC. CEO Rosnjefta Igor Sečin rekao je da se iz Tass Jurjaha očekuje proizvodnja od milion tona nafte u 2014. i preko pet miliona tona godišnje od 2017. Nije saopšteno koliko je kompanija platila za udeo od 65% u polju, kojim je zaokružila dotadašnje vlasništvo od 35% koje je lani za 444 miliona dolara kupila od Sberbanke.

OSLO – Norveško udruženje naftne privrede NOG zatražilo je od još neustoličenog novog ministra nafte i energije, Torda Liena poreska rasterećenja tog sektora, radi uvećanja proizvodnje i razvoja, posebno marginalnih polja. Lien dolazi na mesto dosadašnjeg

kontroverznog ministra Ola Borten Moe, a njegovo imenovanje je pozdravio NOG, prenosi *upstream*.

BEČ - Austrijska naftna kompanija OMV najavila je da će sa Univerzitetom Leoben u Austriji uvesti novi studijski program - Međunarodnu naftnu akademiju. U saopštenju OMV-a navodi se da planovi rasta kompanije zahtevaju dodatnih 1.600 radnika tehničke struke za istraživanje i proizvodnju nafte i gasa do 2016. godine, zbog čega je intenziviranje saradnje sa Univerzitetom u Leobenu važan korak za zapošljavanje diplomaca s potrebnom kvalifikacijom. Najavljeno je da će nove master studije na Naftnoj akademiji biti predstavljene u jesen iduće godine i da će obuhvatiti menadžerske veštine, osnove ekonomije i komunikacija, kao i nastavu iz oblasti zdravstva, bezbednosti i odgovornog odnosa prema društvu i životnoj sredini.

SEUL - Gasprom i China National Petroleum Corp (CNPC) će po svoj prilici pre kraja ove godine postići dogovor o godišnjem izvozu 38 milijardi kubika ruskog gasa u Kinu, javlja 17. oktobra *Wall Street Journal*. List prenosi i izjavu ruskog ministra energije Aleksandra Novaka, koji je na marginama Svetskog energetskeg kongresa u Južnoj Koreji rekao da su napravljeni pomaci u aktivnoj energetskej saradnji između dve države. WSJ piše da sporazum obuhvata pitanja količina izvoza i startnog datuma, nivoa klauzule preuzmi-ili-plati, nivoa garantovanih plaćanja, mesta isporuke gasa na granici, kao i drugih bazičnih uslova.

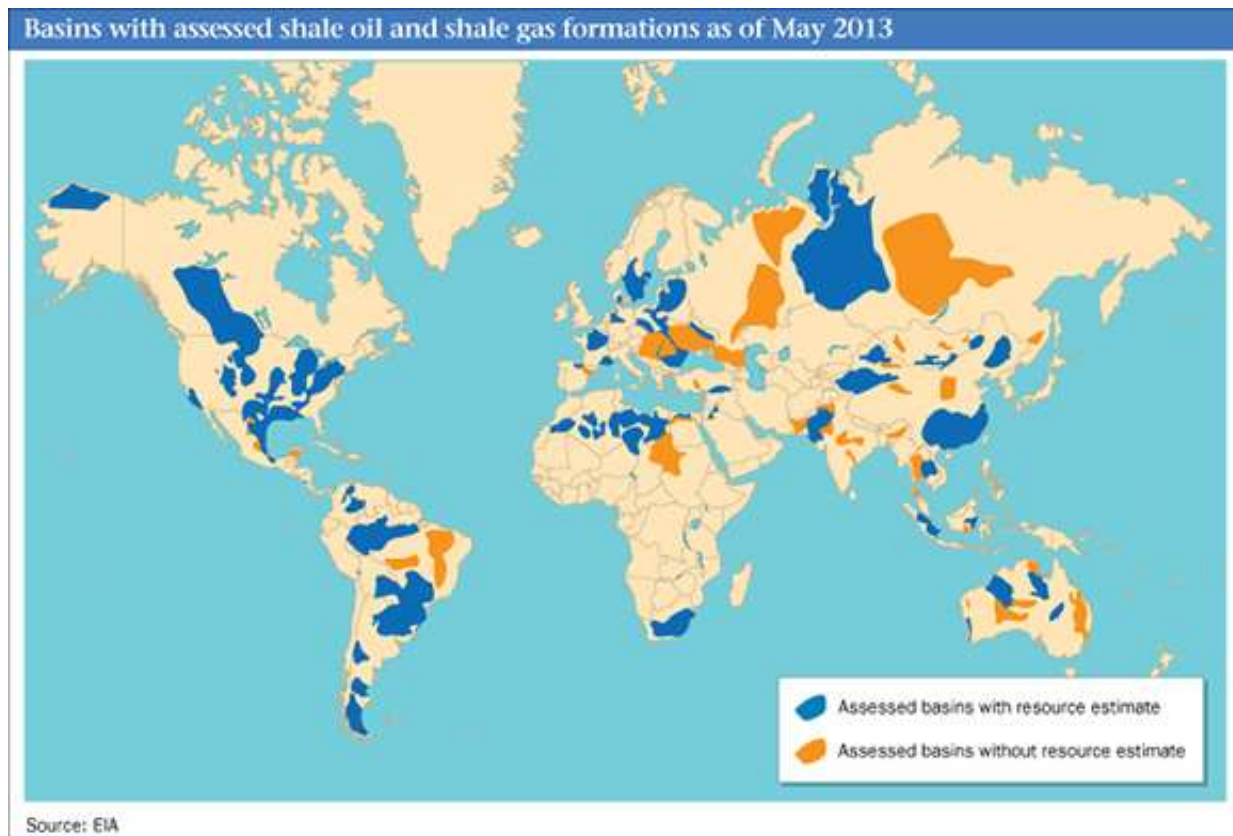

BUKUREŠT – Stanovnici rumunskog područja kod grada Silistea, gde je Chevron dobio dozvolu da eksploatište ležišta gasnih škriljaca, od ponedeljka ne dozvoljavaju radnicima američke kompanije da počnu kopanja, a u sredi se protestima pridružilo i oko 2.000 stanovnika Bukurešta. Vlada Rumunije odobrila je Chevronu prava na drobljenje šasnih škriljaca na području od preko milion akri (kao i u vodama Crnog mora), a stanovnici te oblasti na istoku zemlje,

su optužili premijera Viktora Pontu da je izneverio predizborna obećanja da će zabraniti upotrebu ove kontroverzne tehnologije proizvodnje prirodnog gasa, prenosi *AFP, Balkan.com*.

SEUL – CEO Royal Dutch Shell-a Peter Voser rekao je da bi mogle proći decenije pre nego što se u Evropi ponovi američka revolucija u oblasti škrljnjog gasa. On je na marginama Svetskog energetskog kongresa u Južnoj Koreji kazao da je ova oblast za sada velika pretpostavka i dodao

da Shell-ovi projekti sa škrljnim gasom nisu uspešni kako se predviđalo. Shell je nedavno otkazao i svoj mega istraživački posao u oblasti škrljnjog gasa u američkoj državi Kolorado, što je Voser okarakterisao kao jedno od njegovih najvećih razočarenja od kako je na kormilu kompanije. Voser za tri meseca ide u penziju i prepušta fotelju izvršnog direktora takođe Holanđaninu Benu van Beurdenu. **Natural gas Europe**

NIKOZIJA – Vlada Kipra odobrila je 16. oktobra Memorandum o razumevanju (MoU) sa francuskom kompanijom Total koja je izrazila spremnost da učestvuje u projektu gradnje terminala za utečnjavanje prirodnog gasa u toj državi. MoU bi trebalo da bude potpisan narednih dana, javlja **Cyprus Mail**. Kipar je već potpisao sličan sporazum sa američkim Noble Energy, koji je otkrio ležišta gasa u podmorskom Bloku 12 u vodama Mediterana te zemlje.

BUDIMPEŠTA - Mađarski premijer Viktor Orban poručio je da će vlada zaštititi naftnu kompaniju MOL, ukoliko to bude potrebno. Predsednik uprave MOL-a Žolt Hernadi rekao je da je sa tom kompanijom sve u redu i da ona nije suočena sa izazovima koje ne bi mogla da reši. Kako

prenosi regionalni poslovni **portal SEEbiz**, Orban i Hernadi zajedno su položili kamen temeljac za novu fabriku butadiena MOL-ovog petrohemijskog ogranka TVK u gradu Tisaujvarosu, na severoistoku Mađarske. Orban je tom prilikom rekao da je država "ponosna na MOL, jako ga ceni i po potrebi će ga zaštititi".

ZAGREB – Hrvatska INA moraće da plati poreski dug u visini 140 miliona kuna, jer je Ministarstvo finansija odbilo žalbu kompanije na rešenje Kancelarije za velike poreske obveznike, pa će država pokrenuti izvršni postupak u naftnoj firmi, saznaje **Poslovni dnevnik**. Uprava za porez je u julu donela sporno rešenje posle obavljene kontrole poreza na dobit i PDV-a za 2008. i 2009. godinu. Ina je u žalbi tvrdila da se radilo o drugačijem postupku obračuna poreza u rafinerijskoj tehnološkoj proizvodnji. Poslovnjak saznaje da je INA ovih dana dodatno pod nadzorom poreske inspekcije, koja posebno češlja podatke i ugovore vezane za poslove nabavke nafte. Ministarstvo finansija pokušava da utvrdi da li se nafta kupuje od mađarskog Mol po cenama koje državi proizvode gubitike.

SKOPLJE - Master Gasprom makedonska firma sa ukrajinskim partnerima ove nedelje je zvanično ušla na makedonsko tržište gasa. Kompanija je dobila licencu od Regulatorne komisije za energetiku i dostavila bankarsku garanciju od 50 miliona evra , čime joj je omogućeno snabdevanje makedonskih potrošača pšrirodnim gasom. Iz kompanje je saopšteno da će, na bazi direktnog ugovora sa Gaspromom i partnerstva sa ukrajinskom firmom „nuditi bolje uslove od drugih kompanija u Makedoniji“. **Dnevnik**

У НАЈБОЉЕМ ИНТЕРЕСУ СРПСКЕ ПРИВРЕДЕ

Привредна комора Србије је независна, савремена и одговорна небуџетска институција, национална асоцијација свих српских привредника која своју традицију, искуство, знање и стручност ставља у службу најбољег интереса својих чланица и српске привреде.

Били смо и остаћемо одговоран партнер и подршка вашем пословању кроз услуге пословног информисања и саветовања, издавања докумената и сертификата, унапређења економске сарадње са иностранством, независног суђења и арбитраже, едукације, као и заступања, заштите и промоције интереса наше привреде у земљи и свету.

www.pks.rs

